

การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติด้านที่ ๓

ผู้รับผิดชอบการเสวนา : ผศ.ดร.เลิศศิริ บวรกิตติ พันธ์เอกอรรณพ บัญกระพือ ดร.พรทิพย์ อันทิวโรทัย

ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและการเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์

(พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๘๐)

มีเป้าหมายเพื่อพัฒนาคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ โดยคนไทยมีความพร้อมทั้งกาย ใจ สติปัญญา มีพัฒนาการที่รอบด้าน และมีสุขภาวะที่ดีในทุกช่วงวัย มีจิตสาธารณะรับผิดชอบต่อสังคมและผู้อื่น มัธยัสถ์ อดออม โอบอ้อมอารี มีวินัย รักษาศีลธรรม และเป็นพลเมืองดีของชาติ มีหลักคิด ที่ถูกต้อง มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ ๒๑ มีทักษะสื่อสารภาษาอังกฤษและภาษาที่ ๓ และอนุรักษ์ภาษาท้องถิ่น มีนิสัยรักการเรียนรู้และการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอด ชีวิต สู่การเป็นคนไทยที่มีทักษะสูง เป็นนวัตกร นักคิด ผู้ประกอบการ เกษตรกรยุคใหม่ และอื่น ๆ โดยมีสัมมาชีพตามความถนัดของตนเอง ตัวชี้วัด ประกอบด้วย (๑) การพัฒนาคุณภาพชีวิต สุขภาวะ และความเป็นอยู่ ที่ดีของคนไทย (๒) ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต และ (๓) การพัฒนา สังคมและครอบครัวไทย โดยประเด็นยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้าง ศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ประกอบด้วย ๗ ประเด็น ได้แก่

๑. การปรับเปลี่ยนค่านิยมและวัฒนธรรม มุ่งเน้นให้สถาบันทางสังคมร่วม ปลุกฝังค่านิยมและวัฒนธรรมที่พึงประสงค์โดย (๑) การปลุกฝังค่านิยมและวัฒนธรรม ผ่านการเลี้ยงดูในครอบครัว (๒) การบูรณาการเรื่องความซื่อสัตย์ วินัย คุณธรรม จริยธรรม ในการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา (๓) การสร้างความเข้มแข็ง ในสถาบันทางศาสนา (๔) การปลุกฝังค่านิยมและวัฒนธรรมโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน (๕) การสร้างค่านิยมและวัฒนธรรมที่พึงประสงค์จากภาคธุรกิจ (๖) การใช้สื่อและ สื่อสารมวลชนในการปลุกฝังค่านิยมและวัฒนธรรมของคนในสังคม และ (๗) การส่งเสริม ให้คนไทยมีจิตสาธารณะและมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม

๒. การพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต มุ่งเน้นการพัฒนาคนเชิงคุณภาพ ในทุกช่วงวัย ประกอบด้วย (๑) ช่วงการตั้งครรภ์/ปฐมวัย เน้นการเตรียมความพร้อม ให้แก่พ่อแม่ก่อนการตั้งครรภ์ (๒) ช่วงวัยเรียน/วัยรุ่น ปลุกฝังความเป็นคนดี มีวินัย พัฒนาทักษะการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับศตวรรษที่ ๒๑ (๓) ช่วงวัยแรงงาน ยกระดับ ศักยภาพ ทักษะและสมรรถนะแรงงานสอดคล้องกับความต้องการของตลาด และ (๔) ช่วงวัยผู้สูงอายุ ส่งเสริมให้ผู้สูงอายุเป็นพลังในการขับเคลื่อนประเทศ ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ๔

๓. ปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงใน ศตวรรษที่ ๒๑ มุ่งเน้นผู้เรียนให้มีทักษะการเรียนรู้และมีใจใฝ่เรียนรู้ตลอดเวลา โดย (๑) การปรับเปลี่ยนระบบการเรียนรู้ให้เอื้อต่อการพัฒนาทักษะสำหรับศตวรรษที่ ๒๑ (๒) การเปลี่ยนโฉมบทบาท “ครู” ให้เป็นครูยุคใหม่ (๓) การเพิ่มประสิทธิภาพระบบ บริหารจัดการศึกษาในทุกระดับ ทุกประเภท (๔) การพัฒนาระบบการเรียนรู้ตลอดชีวิต (๕) การสร้างความตื่นตัวให้คนไทยตระหนักถึงบทบาท ความรับผิดชอบ และการวาง ตำแหน่งของประเทศ

ไทยในภูมิภาคเอเชียอาคเนย์และประชาคมโลก (๖) การวาง พื้นฐานระบบรองรับการเรียนรู้โดยใช้ดิจิทัลแพลตฟอร์ม และ (๗) การสร้างระบบ การศึกษาเพื่อเป็นเลิศทางวิชาการระดับนานาชาติ

๔. การตระหนักถึงพหุปัญญาของมนุษย์ที่หลากหลาย โดย (๑) การพัฒนา และส่งเสริมพหุปัญญาผ่านครอบครัว ระบบสถานศึกษา สภาพแวดล้อม รวมทั้งสื่อ ตั้งแต่ระดับปฐมวัย (๒) การสร้างเส้นทางอาชีพ สภาพแวดล้อมการทำงาน และระบบ สนับสนุน ที่เหมาะสมสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษผ่านกลไกต่าง ๆ และ (๓) การดึงดูด กลุ่มผู้เชี่ยวชาญต่างชาติและคนไทยที่มีความสามารถในต่างประเทศให้มาสร้างและพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมให้กับประเทศ

๕. การเสริมสร้างให้คนไทยมีสุขภาวะที่ดี ครอบคลุมทั้งด้านกาย ใจ สติปัญญา และสังคม โดย (๑) การสร้างความรอบรู้ด้านสุขภาวะ (๒) การป้องกันและ ควบคุมปัจจัยเสี่ยงที่คุกคามสุขภาวะ (๓) การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการมีสุขภาวะ ที่ดี (๔) การพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่ทันสมัยสนับสนุนการสร้างสุขภาวะที่ดีและ (๕) การส่งเสริมให้ชุมชนเป็นฐานในการสร้างสุขภาวะที่ดีในทุกพื้นที่

๖. การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ โดย (๑) การสร้างความอยู่ดีมีสุขของครอบครัวไทย (๒) การส่งเสริม บทบาทการมีส่วนร่วมของภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ครอบครัว และชุมชนในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (๓) การปลูกฝังและพัฒนาทักษะนอก ห้องเรียน และ (๔) การพัฒนาระบบฐานข้อมูลเพื่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

๗. การเสริมสร้างศักยภาพการกีฬาในการสร้างคุณค่าทางสังคมและพัฒนาประเทศ โดย (๑) การส่งเสริมการออกกำลังกาย และกีฬาขั้นพื้นฐานให้กลายเป็น วิถีชีวิต (๒) การส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วม ในกิจกรรมออกกำลังกาย กีฬาและ นันทนาการ (๓) การส่งเสริมการกีฬาเพื่อพัฒนาสู่ระดับอาชีพ และ (๔) การพัฒนา บุคลากรด้านการกีฬาและนันทนาการเพื่อรองรับการเติบโตของอุตสาหกรรมกีฬา

คนเราเกิดมาควรนึกถึงชาติและสังคม คนคือหัวใจของประเทศชาติ คุณภาพของคนคือคุณภาพของชาติ คนจึงจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพอยู่ตลอดเวลาเพื่อความเจริญอย่างยั่งยืน เพราะคนคือผู้ขับเคลื่อนประเทศโดยตรง บางคนสร้างชาติ แต่บางคนสร้างปัญหา บางคนไม่สนใจชาติเลย คนจึงเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่สำคัญต่อการใส่ใจดูแลและพัฒนาในทันที ให้ทันสมัย ทันต่อสถานการณ์การเปลี่ยนแปลง และทันต่อการพัฒนาและการเดินทางประเทศ

การเสวนาการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ในครั้งนี้จึงให้ความสำคัญเรื่อง “คน” เราจะสร้างคนไทยแบบไหนดี การศึกษาแบบไหนที่มีประสิทธิภาพ และปัจจัยอะไรบ้างที่จำเป็นต้องเสริมสร้างในทันทีเพื่อการขับเคลื่อนให้เกิดการพัฒนาคนในศตวรรษที่ ๒๑ ในช่วง พ.ศ. ๒๕๖๒-๒๕๘๐ โดยเริ่มตั้งแต่บัดนี้ เป้าหมายของการเสวนากลุ่มการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ๒๐ ปี คาดหวังว่าจะได้ผลลัพธ์ด้านแนวทางหลักของกระบวนการทัศน์และกลวิธีในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ที่สำคัญนี้ ได้แก่ (๑) แนวทางในการวิจัย รูปแบบและหัวข้องานวิจัยเพื่อพัฒนาหรือการเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ (๒) แนวทางในการจัดการระบบการศึกษา การพัฒนาทักษะภาวะผู้นำ นักคิด นักปฏิบัติ ฯลฯ และการพัฒนาผู้พิการและผู้ด้อยโอกาส การให้ความสำคัญด้านด้านศิลปะ และภาษา (๓) แนวทางในการเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนไทยให้มี

คุณธรรม จริยธรรม หลักธรรมาภิบาล และวินัยมารยาท (๔) แนวทางในการสร้างคุณภาพชีวิตของคนและครอบครัว ทักษะการดำเนินชีวิตและการอยู่ร่วมในสังคม

คำถามของการเสวนาจะเน้นครอบคลุมประเด็นหลักที่กล่าวมาข้างต้น ซึ่งอาจนำไปสู่หัวข้อวิจัยและเป็นประโยชน์ต่อการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ ดังนี้

๑. คนที่มีคุณภาพควรเป็นเช่นไร ช่วยให้ประเทศก้าวไปข้างหน้าและทันต่อการเปลี่ยนแปลง
๒. การศึกษาของไทยควรเป็นอย่างไร ควรเน้นทักษะอะไร ควรใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอย่างไร
๓. การใช้ศิลปะพัฒนาส่งเสริมทักษะได้อย่างไร การส่งเสริมศิลปะและวัฒนธรรมแบบไหนที่จะบรรลุผลอย่างแท้จริง
๔. การเสริมสร้างคุณภาพในการใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษของคนไทย ภาษาไทยพัฒนาศักยภาพคนอย่างไร
๕. สุขภาวะดีของคนไทยทำได้หรือเสริมสร้างอย่างไร คนเห็นความสำคัญของกายกับใจมากน้อยอย่างไร เทคโนโลยีสารสนเทศและสื่ออินเทอร์เน็ตมีผลแค่ไหน มีวิธีป้องกันและเสริมสร้างสุขภาวะดีไปพร้อมกันได้หรือไม่อย่างไร สุขภาพจิตที่ดีสำคัญต่อคนอย่างไร
๖. ครอบครัวไทยต่อไปจะเป็นอย่างไร สำคัญอย่างไร เทคโนโลยีสารสนเทศและสื่ออินเทอร์เน็ตมีผลแค่ไหนต่อครอบครัว เหตุใดต้องเสริมสร้างครอบครัวให้แข็งแกร่งและสมบูรณ์พร้อม เสริมสร้างอย่างไร คนทุกเพศ ทุกวัย ควรอยู่ร่วมกันอย่างไร
๗. อาชีพใด ทักษะใดที่จำเป็นต่อการพัฒนาองค์กรและประเทศ ศักยภาพคนที่มีคุณภาพสร้างอย่างไร คุณธรรม จริยธรรม และธรรมาภิบาล มีผลหรือไม่อย่างไร การพัฒนาคนและประเทศชาติในมิติของคุณธรรมและเศรษฐกิจเป็นไปได้แค่ไหนและควรมีทิศทางอย่างไร
๘. สังคมไทยแบบไหนถึงจะน่าอยู่และยั่งยืน นอกจากกฎหมายที่มีอยู่แล้วคนไทยจะอยู่ร่วมกันอย่างสันติ อย่างผาสุกได้อย่างไร คนแบบไหนคือคนที่ช่วยสังคม จิตสาธารณะ จิตอาสา หรือจิตสังคมของคนไทย ควรเป็นแบบใด สังคมมีสุขสร้างอย่างไร
๙. องค์กรใด ภาคส่วนใด หรือใครบ้างที่ควรมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์นี้

วิทยากรร่วมอภิปราย

๑. ผศ.ดร. วรณา คงสุริยะนาวัน อดีตอาจารย์ประจำ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
๒. ผศ.จุรี เจียรนัยศิลา อดีตอาจารย์ประจำ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
๓. ดร. ประกายทิพย์ พิชัย สำนักกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยสยาม
๔. ดร. ภูริทัต สิงหเสม ประธานสาขาจิตวิทยา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ
๕. ผศ.ดร. วีระพันธ์ รัสสีจิตรประภา คณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
๖. อาจารย์ณัช สุนทรธนกกุล สถาบัน JointhenBright พิธีกรรายการลึนคิด Solution